מהדורה למורה – לנשמת רע

ע' הלל · שיר · מאבק וזיכרון · גרסת רגיל

במהדורה זו: מפתח תשובות לכל התרגילים, הצעות לתשובות פתוחות ומחוון קצר. בדפי התלמיד: שם/כיתה/תאריך, חלק א׳ (הבנה), חלק ב׳, חלק ג׳ (כתיבה) וכרטיס יציאה לגזירה.

תשובות – חלק א׳ – הבנה

תרגיל 1: 1–**א** (לחבר בשם חיים) · 2–**א** (חבר) · 3–**א** (רוך ופגיעות פנימית) · 4–**א** (לחבר בשם חיים) · 5–**א** (עצב)

תרגיל 2: 1–**נכון** · 2–**נכון** · 3–**לא נכון** (חיים – פשוט ואוהב)

תרגיל 3:

1. לחברו חיים, שנפל.
2. כאנשים שאינם בוכים.
3. את "ענן האהבה" שהלך לפניו – כמה אהבו אותו.

תשובות – חלק ב׳ – מושגים וכלים ספרותיים

תרגיל 4: 1–**ד** · 2–**ג** · 3–**ב** · 4–**א**

תרגיל 5: 1–**ניגוד** · 2–**מטפורה** · 3–**האנשה**

תשובות – חלק ג׳ – חשיבה וכתיבה

תרגיל 6: מבחוץ הם חזקים ולא מראים רגש; מבפנים הם כואבים מאוד. השיר מראה את הפער בין מה שמראים לבין מה שמרגישים.

תרגיל 7: הנפש רכה ופגיעה, לא למודת מלחמה; היא בוכה כמו ילדה גם כשהגוף מתנהג כחייל.

תרגיל 8: תשובה אישית מנומקת.

תרגיל 9: מחוון קצר: שמירה על פרטי העלילה (3), נקודת מבט עקבית (3), תיאור רגשות ומחשבות (2), לשון ופיסוק (2).

כרטיס יציאה

תשובות אישיות. תשובה מלאה: עונה על השאלה, נשענת על פרט מן היצירה, כתובה במשפטים שלמים ובסדר הגיוני.

• שאלה לדיון בכיתה: למה לפעמים קשה לנו לומר לאנשים קרובים כמה הם חשובים לנו?

• שמרו על דיון כללי על חברות והבעת רגש; שיתוף על אובדן אישי הוא רשות בלבד.

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

לנשמת רע

ע' הלל · שיר · מאבק וזיכרון

תזכורת קצרה: הדובר פונה אל חברו חיים, שנפל ו"שב אל אמו" – אל האדמה. הוא אומר שהם, החברים, אנשים "שאינם בוכים": הם לוחמים ולא מראים דמעות. אבל מיד הוא מודה שנפשותיהם בוכות, כי הנפשות אינן חיילות – הן כמו ילדות קטנות. הוא נזכר בחיים כאדם פשוט, ילדותי יותר מכולם, שאהב ונאהב, ושואל אם חיים ראה את "ענן האהבה" שהלך לפניו. החברים ראו אותו, אבל לא אמרו לו את זה בזמן. השיר מבטא כאב, געגוע וחרטה על המילים הטובות שלא נאמרו.

חלק א׳ – הבנה

1 הקיפו את התשובה הנכונה.

1. למי מוקדש השיר?
○ א. לחבר בשם חיים ○ ב. לאם ○ ג. לעיר ○ ד. לים
2. מה פירוש "רע" בשם השיר?
○ א. חבר ○ ב. רשע ○ ג. שכן ○ ד. מורה
3. מה מתארות המילים "נפשותינו... הן ילדות קטנות"?
○ א. רוך ופגיעות פנימית ○ ב. שמחה ○ ג. כעס ○ ד. גבורה
4. למי כתוב השיר?
○ א. לחבר בשם חיים ○ ב. למורה ○ ג. לים
5. מה מרגישים החברים בפנים?
○ א. עצב ○ ב. שמחה ○ ג. כעס

2 קראו כל צמד: דמות – תכונה. סמנו נכון או לא נכון. אם לא נכון – כתבו את התכונה הנכונה.

#	דמות – תכונה	נכון / לא נכון	תיקון (אם לא נכון)
1	החברים – מסתירים רגש	נכון / לא נכון	
2	הדובר – מתגעגע וכן	נכון / לא נכון	
3	חיים – מסתירים רגש	נכון / לא נכון	

3 ענו במשפט או שניים.

1. למי מקדיש הדובר את השיר?

2. איך מתארים החברים את עצמם בתחילת השיר?

3. מה החברים ראו ולא אמרו לחיים?

חלק ב' – מושגים וכלים ספרותיים

4 התאימו כל כלי ספרותי לדוגמה שלו מן היצירה. כתבו את האות המתאימה.

#	כלי ספרותי	האות		דוגמה מן היצירה
1	ניגוד		א	השיר בנוי כמכתב או נאום אל החבר, עם פנייה חוזרת בשמו: "חיים,".
2	מטפורה		ב	הנפשות בוכות ומתוארות כילדות קטנות.
3	האנשה		ג	"ענן האהבה" שהלך לפני חיים – האהבה של כולם אליו כמו ענן שמלווה אותו.
4	מבנה		ד	אנשים שאינם בוכים מול נפשות שבוכות; חוזק חיצוני מול רוך פנימי.

5 השלימו את המונח המתאים מתוך מחסן המילים.

מחסן מילים: מטפורה דיאלוג האנשה ניגוד

1. _____ – העמדה זה מול זה של דברים הפוכים כדי להבליט אותם
2. _____ – השוואה בלי מילת השוואה: דבר אחד נאמר כאילו הוא דבר אחר
3. _____ – מתן תכונות של בני אדם לדבר שאינו אדם

חלק ג' – חשיבה וכתיבה

6 שאלת פרשנות

מה הניגוד בין "אנחנו אנשים שאינם בוכים" לבין "נפשותינו בוכות"?

7 שאלת פרשנות

מה פירוש הדימוי "נפשותינו... הן ילדות קטנות"?

8 שאלת הערכה – הביעו עמדה ונמקו

השיר מלמד על חשיבות לומר לאנשים שאנחנו אוהבים אותם בזמן. האם אתם מסכימים? נמקו.

9 משימת כתיבה

כתבו "מכתב תודה" קצר לחבר או לבן משפחה – ואמרו בו את מה שאתם מעריכים בו, עכשיו ובזמן.

כרטיס יציאה

לנשמת רע · שם: _____

1. איזו דמות או איזה דובר נגעו בי, ולמה?
2. איזה אמצעי אמנותי זיהיתי ומה הוא מוסיף?
3. דבר אחד קטן שאני יכול/ה לעשות כדי לתמוך בחבר/ה.